

פחד דוד

עלון שבועי בעניני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 97 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל
בנשיאות בנש"ק מוריני ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 415

משכיל לדוד

פרשת חקת

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

ומי יודע מתן שכרן של מצוות?

הפרידות הללו עתידין לצאת אלא על ידו מתוך שהציל את לוט אביהם, וכל עוד שלא יצאו הפרידות הללו אמר שמא זכות זו עדיין תולה לו.

השכר צפון לעולם הבא

מתוך הדברים הללו אתה למד, שיש עושה מצוה אחת וזכותה עומדת לו לדורי דורות, ואין לך אדם שיהא יודע מתן שכרן של מצוות, יש עושה מצוה קלה אחת ונותנין לו שכר הרבה, הנה אנתנו מוצאים בעוג מלך הבשן שלא הלך אלא לבשר לו לאברהם שנשבה לוט, והיתה זכות המצוה עומדת לו עד שהיה משה מתיירא ממנה.

כיוצא בדבר אתה מוצא אצל ישמעאל, שלא זכה שיהו שנים עשר נשיאים יוצאים הימנו ולא ניתן לו חלק בארץ ישראל אלא בשביל זכות מצוה אחת שקיים ואיזו מצוה, זו מצות ברית מילה, כענין שנאמר (בראשית יז, כ) "ולישמעאל שמעתך הנה ברכתי אותו והפריתי אותו והרביתי אותו במאוד מאוד שנים עשר נשיאים יוליד ונתתיו לגוי גדול". ואמרו בזוהר הקדוש (ח"ב לב, א) הקב"ה נתן להם חלק למוטה בארץ הקודש בזכות המילה שנימול ישמעאל אבי אביהם, ועתידים בני ישמעאל לשלוט זמן רב בארץ הקדושה בשעה שתהיה ריקנית, כשם שהמילה שלהם אינה שלימה וריקנית, והם יעכבו את ישראל מלשוב למקומם עד שתכלה זכותם של בני ישמעאל.

ואין בן דוד בא עד שתכלה זכותם של בני ישמעאל, כענין שאמרו באגדה (מדרש הגדול בראשית כה, יח) "על פני כל אחיו נפל" - הכא את אמר נפל ולהלן הוא אומר "ישכון" (בראשית טו, יב) אלא עד שלא פשט ידו בבית המקדש ישכון, כיון שפשט ידו בבית המקדש נפל, ועתידין זרעו של ישמעאל ליפול באחרית הימים וירום קרן ישראל.

אף על פי שגלוי וידוע היה לפניו שעתידין בניו של ישמעאל להצר להם לישראל, וכן שנינו (פדר"א ל): למה נקרא שמו ישמעאל? שעתיד לשמוע הקב"ה באנקת העם ממה שעתידין בני ישמעאל לעשות בארץ באחרית הימים, לפיכך נקרא שמו ישמעאל. ועוד אמרו (ילמדנו בראשית עט) "ולישמעאל שמעתך הנה ברכתי אותו", ודע ששנים עשר נשיאים יוליד ויעמדו במלכותו והאחרון הבא בסוף השנים עשר יהיה חגר, ויגזור גזרות קשות בעולם וימיו מועטין ומתגדלת מלכותו באחרון שנאמר ונתתיו לגוי גדול.

והרי הדברים קל וחומר, ומה הרשעים הללו קיבלו את שכרן בעולם הזה בשביל מצוה אחת בלבד שאף אותה לא עשו בלב שלם, על אחת כמה וכמה לישראל שעתיד הקב"ה לשלם להם שכר טוב שהרי נתן להם תרי"ג מצוות והן מקיימין אותן מתוך מסירות נפש, אלא ששכרן של הללו ניתן להם בעולם הזה, ושכרן של הללו צפון לעולם הבא וכענין שנאמר (ישעיה סד, ג) "עין לא ראתה א-להים וזולתך".

"ויאמר ה' אל משה אל תירא אותי כי בידך נתתי אותו ואתו כל עמו ואת ארצו ועשית לו כאשר עשית לסיחון מלך האמורי אשר יושב בחשבון". ואמרו בגמרא (נדה סא, א) אמר משה רבינו, שמא תעמוד לו זכות של אברהם אבינו, שנאמר (בראשית יד, ג) "ויבא הפליט ויגד לאברהם העברי", ואמר רבי יוחנן, זה עוג שפלט מדור המבול, ולפיכך היה משה רבינו מתיירא ללחום בו עד שאמר לו הקב"ה "ועשית לו כאשר עשית לסיחון".

ויש להתבונן הרבה בדבר ואף לתמוה על כך, שהרי עוג מלך הבשן רשע היה, וביקש להשמיד את כל מחנה ישראל בבת אחת, ויצא כנגדם למלחמה, כענין שאמרו רבותינו ז"ל בגמרא (ברכות נד, ב) שעקר הר של שלש פרסה וביקש ליתנו על מונח ישראל ולקברם תחתיו. הוי אומר שהיה עוג שונא את ישראל ורצה להשמידם, ומה שהטיב לאברהם לא הטיב אלא מפני שהיה יודע שעתיד הקב"ה לשלם לו שכר על הדבר. ולא עוד אלא שהיה מתכוין בכך לדבר רע, שהיה מצפה שיהרג אברהם במלחמה וישא הוא את שרה, אם כן מפני מה היה משה מתיירא שמא תעמוד לו זכותו של אברהם, ואף אם תעמוד לו זכותו של אברהם, וכי תעלה על דעתך שתעמוד לו זכותו של אותו זקן להשמיד את בניו, ומה עוג שלא עשה אלא דבר מועט היתה זכותו עומדת לו, ישראל שהם הולכים בדרך של אביהם על אחת כמה וכמה שזכותו עומדת להם ויהו ניצולים מידי של אותו רשע?

ועוד, הרי עוג ראה את מה שעשה ה' לישראל במצרים ועל הים, שמע קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, ואף על פי כן עדיין הוא עומד ברשעו ומבקש להרוג את ישראל, וכי אפשר שתעמוד זכותו של אברהם אבינו לרשע זה לרעה שיהא בידו להשמיד את כל ישראל ח"ו?!

אלא על כרחך, שידוע היה משה רבינו שלא תעמוד לו לעוג זכותו של אברהם כדי שיהא יכול להשמיד את ישראל ח"ו, וידע שזכותם של ישראל גדולה מזכות מצוה אחת זו שעמדה לו לעוג, מכל מקום הואיל ועוג בישר לו לאברהם שנשבה לוט, ויצא מיד למלחמה עם המלכים ולא זו משם עד שפדה אותו, ובסופו של דבר יצאו ממנו רות ונעמה, שהן שתי פרידות טובות שעמדו להושיע את ישראל, שיצאו מהן דוד המלך ומלך המשיח גואליהן של ישראל, הלכך היה מתיירא מפני זכות זו.

ולא מנע המקום ממשה רבינו מלהלחם עם עמון ומואב אלא מפני דבר זה, כענין שאמרו רבותינו (ב"ק לה, ב) לא כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן רות המואביה ונעמה העמונית, כיוצא בדבר היה משה מתיירא עכשיו מועג שמא תעמוד לו אותה הזכות שהציל את לוט, הואיל ואין

פרשת חקת ב' תמוז תשס"ח

ירושלים	תל אביב	באר שבע
19:11	19:28	19:18
20:32	20:33	20:31
21:14	21:18	21:14

היולוג'א דצדיקיא

- ג - רבי מנחם מנדל שניאורסון
- ד - מהר"ם מורטנברג
- ז - רבי פנחס הורוויץ (ההפלאה)
- ז - רבי שמוחה בונים אלתר
- ז - רבי שאול מאמשטרדם
- ח - רבי אליהו סלמן מני
- ח - רבי מאיר מדז'יקוב - אמרי נועם
- ט - רבי יוסף דיין
- ט - רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם
- האדמו"ר מצאנז

בעלון פרשת שלה לך
עלון מס' 314 נפלה טעות,
והושט חלק מזבירי
תורתו של מו"ר שליט"א
ועם הציבור הסליחה.
המערכת

מניין הפרות האדומות שנשרפו לטהרתן של ישראל מימות משה רבינו ועד כה, עמד על תשע פרות כשהעשירית תיעשה על ידי משיח צדקינו שיתגלה ויבוא בעזה"י במהרה בימינו.

אפר הפרה, סגולתו לטהר טמאי מתים, וגדולי המפרשים מעידים, שאפר פרה אדומה היה נמצא בידי אמוראי ארץ ישראל שהתגוררו אחרי חורבן הבית, והם השתמשו בו לטהרתם. בגמרא מסכת נדה (דף ו' ע"ב) נאמר: "אמר עולא, חבריא מדכן בגלילא", ומסביר רש"י: "חבירים שבגליל מטהרים ינם לנסכים ושמונם למנחות, שמוא יבנה בית המקדש בימיהם".

דברים מפורשים ברוח זו כותב גם הרא"ש, שאמוראי ארץ ישראל השתמשו באפר הפרה: "ויש ליתן טעם לדבר, משום דבימי אמוראים היו אוכלים תרומה טהורה בארץ ישראל, כי היה להם אפר פרה, כדאמרינן חבריא מדכן בגלילא".

ואכן הגאון הרב חיד"א מעיד, שהאריז"ל הקדוש השתמש באפר פרה אדומה, כי אלמלא כך, לא היה מגיע לדרגות נשגבות, כפי שהגיע. "ולבי אומר לי, שהרב ז"ל היה מעלים הדבר העלם נמרץ לרוב ענוותנותו".

אין איפוא פלא, שמקום גניזת אפר פרה האדומה הוא בסביבת עין כחל הסמוכה לעכברא, העיירה ששימשה מקום מגורי חכמי הגליל בתקופת האמוראים בארץ ישראל.

על איזור עין כחל אנו קוראים במסכת כלים של בית המקדש, בספרו של אחד מגורי האריז"ל, "עמק המלך", לרבי נפתלי במוה"ר יעקב אלחנן מילידי פרנקפורט: "אלו המשניות כתבו חמשה צדיקים גדולים, והם: שימוש הלוי, וחזקיה, וצדקיה, וחגי הנביא, וזכריה בן עדו הנביא, והם גנזו הכלים של בית המקדש, ולא יתגלו עד בוא יום משיח בן דוד. ואלו הן משקלי הכסף הגנוזים בעין כחל על ידי ברוך וצדקיה, ככרי כסף מאה ועשרים רבוא, ושל כסף טוב למאה וששים רבוא. כרובים שאין להם משקל, כיורים של נחושת שאין להם משקל, מחבת של זהב ג' אלפים, ושולחנות של זהב טוב אין ערך לדמיהן, שקמים של זהב שכל מיני מעדנים תלויים בהם והן של זהב מזוקק שזקק דוד מלך ישראל, כל אלו גנזם צדקיהו".

מאז גילו ענין גניזת אוצרי המקדש בעין כחל על ידי בעל "עמק המלך", לא חדלו יושבי ארץ הגליל מלהזכיר ענין זה, והרבה סיפורים נפלאים נמסרו מפה לאוזן, וכך מסופר בספר "חבת ירושלים": "עין כחל, לדרום צפת סמוך לעכברא בדרך שהולכים מצפת לטבריה יש בקעה גדולה ועמוקה מאוד, ולמטה מעין מים טובים, ונקרא עין

כחל ועוברים דרך עליו. ויש שם כמה בתים, ושם נגד מזרח יש הר זקוף וגבוה למאד, ולמעלה בראשו חצוב מעט בעובי ההר כדמות שער וסתום. ואומרים, שבזה ההר גנזו כלי בית המקדש, והלא המה בכתובים במסכת כלים של ביהמ"ק".

ענין האוצרות הטמונים בעין כחל הגיע גם לאוזניו של נפוליון קיסר צרפת בבואו לארץ ישראל למסע כיבוש בשנת תקנ"ט (1997) כאשר שם מצור על עכו ולא כבשה יצאו פלוגות חייליו וכבשו את העיר צפת, והגיעו עד גשר בנות יעקב הבנוי על הירדן העליון ומכאן הוא פנה אל עין כחל לגלות מטמוניו. וכך מספר רבי משה רייזר בספרו "שערי ירושלים": עין כחל, בקעה גדולה ועמוקה מאד, ובה מעין מים טובים, ועל שמו נקראת עין כחל שם מעט בתים, תושבים ישמעאלים ערביים, ולמזרחו הר גבוה ורם ומשופע מאד ואומרים כי שם נגנזו כלי בית המקדש".

"מלך צרפת, נאפולעאן, זה כחמישים שנה שהיה בארץ ישראל וגם אצלו היה ידוע על ידי ספרי דברי הימים ששם בהר עין כחל הכלים גנוזים וחפר את ההר כמעט עד חציו, אך לריק היה יגיעו, ולשוא היה עמלו, כי לא ידע שלא יוכלו להתגלות אליו ולא לאחר, עד שיבא משיח בן דוד".

בשנת תרמ"ח עבר במקום זה הצדיק רבי מנחם מנדל ראבין, בנוסעו מירושלים למירון להילולא, וכך הוא מתאר את עין כחל:

"כשתי שעות נסענו על יד שפת הים כנרת, ובכל עת ורגע בנסות הפרדה ימין או שמאל, דמיתי כי עוד מעט והנני בירכתי הים, אחד שתי שעות נטה המנהיג את הפרדה, מני דרך הים, ונלך על משעול ההרים הגדולים המלאים סלעים ואבני נגף, כשעה שמינית באנו אל כפר עין כחל וגם שם נראו חורבת בתים וחצרות גלים מונחים על תלמי השדה. עין מעין נחמד יוצא משם, ישקו ממנו עדרי הנוסעים ברצוא ושוב, שם נראה חפירת חצי ההר, אשר חפר נאפאלען בדמיון כזב, למצוא שם את כלי המקדש הטמונים שם, כנודע על פי הקבלה כי שם הם ספונים אבל חפר ויגע ומאומה לא מצא".

בשנות תרכ"ט ביקר הצדיק רבי יחזקאל שרגא משינאווא, בעל "דברי יחזקאל" בארץ ישראל במשך 18 חדשים אחרי שהותו בטבריה, עשה הצדיק ובני פמלייתו את הדרך מטבריה לצפת ברכיבה. הצדיק משינאווא יצא את טבריה בשעות הבוקר המוקדמות, ואנשי צפת ורבה של צפת, רבי שמואל העליר בראשם, המתינו לצדיק משך כל שעות היום, כי איחרו פעמותיו לענות ערב הגיע הצדיק לצפת בני פמלייתו סיפרו, שהצדיק התעכב באמצע הדרך על יד בקעה אחת, ירד מהסוס ושהה שם כל היום בשדה הפתוח בתפילה, בדבקות, ובייחודים עילאיים איש לא ידע מה המיוחד במקום הזה, אזי אמר להם רבי שמואל העליר כי ידוע לו, שבמקום זה קברו והטמינו בעת חורבן הבית כלי קודש, ובמיוחד צנצנת מלאת אפר פרה אדומה של משה רבינו.

חוד הפרשה

תולה ארץ על בלימה
נצור לשונך

יש לשבח!:

- מי הוא אב הטומאה ומי הוא אבי אבות הטומאה?
- למה נסמכה פרה אדומה למיתת מרים?

ואם יחפוץ לשבח אדם, אשר כבר הוחזק לרבים ונודע לאדם כשר וצדיק ואשר לא נמצא בו רעה ואשמה - גם על פני שונא ומקנא יש לשבח! כי לא יוכל לגנותו, ואם יגנהו, ידעו הכל, אשר פיו דבר שוא. (חפץ חיים)

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

"אדם כי ימות באהל".
איתא (קהלת רבה. יב. יד)
שבשעה שאדם נפטר מן
העולם, הקדוש ברוך הוא
אומר למלאכי השרת: ראו
מה הבריות אומרים עליו;
כשר היה. ירא שמים היה פלוני
זה. מיד מיטתו פורחת באויר.

ולכאורה יש להבין שבביל מה צריך
הקב"ה אשר הוא 'בוחן כליות ולב' לעדותן של הבריות? ואף אם הקב"ה
מתחשב בדעתן של הבריות, לשם מה יש לו צורך לומר את הדברים לפני
מלאכי השרת?!

ונראה להסביר את הדברים על פי מאמר חז"ל במדרש (איכה רבה. א. לו)
קשה סילוקן של צדיקים לפני הקב"ה - יותר ממאה תוכחות חסר שתיים

קשה סילוקן של צדיקים לפני הקב"ה

שבמשנה תורה ומחורבן בית המקדש. וכל זאת לפי שכידוע הצדיק הוא
בבחינת יסוד העולם, וכשהצדיק נפטר אזי מתערערים יסודותיו של
העולם, ולכן הקב"ה מתאבל עליו ומיצר על האבידה הגדולה שאיבד
העולם, ומרוב הצער שיש לו על פטירת הצדיק, הוא מבקש להחזיר את
כל העולם לתווה ובוהו.

וכראות המלאכים את המצב, הם מבקשים מהקב"ה שיתקן ברוב חסדיו
את המצב, ואז מבקש מהם בורא העולם "ראו מה הבריות אומרים עליו",
היינו האם הם מספידים אותו כראוי ואם כן אני אשלח להם צדיק אחר
במקומו אשר יעזור לציבות העולם.

ולא עוד אלא הקב"ה רוצה שיעידו לפניו על תוכן ההספד, שהרי ידוע הוא שיש
קטרוג גדול על מי שאינו מספיד ומתאבל כראוי על תלמידי חכמים, וכמאמרם
"כל המתעצל בהספדו של ת"ח ראוי לקברו בחייו ואינו מאריך ימים" ח"ו (שבת
קה.). ובכדי שהמלאכים לא יקטרוגו על הבריות שאינם מספידים אדם זה
כראוי, מבקש מהם הקב"ה שהם בעצמם יעידו שההספד היה כהוגן.

מן המעין

וכך משיב המדרש על
שאלה זו:

"למדך תורה דרך ארץ,
שההולך לארץ שאינו שלו
ויש בידו כדי צורכו. לא
יאכל ממה שבידו, אלא
שלו יהיה מונח ויקנה מן
החנוני שבביל להנותו.

כך אמר משה: הבאר [בארה
של מרים] עמנו, ו"מן" אנו אוכלין,
לא תאמר שאנו מטריחין עליך, שכר
אתה עושה לעצמך.

וכך אמר הקדוש ברוך הוא למשה: "אוכל תשברו מאתם בכסף ואכלתם
וגם מים תכרו מאתם בכסף ושתיתם".
דברים שנאמרו בשעתם ויפים הם לדורות...

"יאסף אהרן אל עמיו" (כ. כד)

ראוי לשים לב, כותב הקדוש רבי משה אלשיך זצ"ל, אל משמעות
אסיפה אל עמיו, מה המה העמים האלה?

אך הוא בלי ספק מה שכתוב אצלנו ענין מאמר ספר הזוהר על עובדא
דרבי יצחק כשהגיע זמנו להיפטר, שאמרו ז"ל כי מאתו יתברך נעשה
התעוררות למעלה וכל קרוביו בני גילו ומשפחתו ומחיצתו - ביקר
שגיאת לאיש כמעשהו - יוצאים ובאים להקביל פניו.

וכאשר אין לאיש משפט תוכחות על עוון להתעכב עיכוב מה להגיע
עד מחוז מחיצתו, מיד הוא הולך עמו עד מקום כבודו וששים ושמים
עמו לפני הא-להים.

ועל זה נאמר "נאסף אל עמיו" - כי נאסף אל הבאים להקביל פניו
הנקרא "עמיו" מפאת יחס קרבת יחוסו אליהם.

"ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל" (כ. כט)

כנגד זה, לאחר פטירתו של משה רבינו ע"ה נאמר בפסוק: "ויבכו בני
ישראל את משה", ולא נאמר "ויבכו כל בני ישראל את משה", כפי
שנאמר אצל אהרן הכהן.

כל זאת, כותב רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל בספרו "תפארת יהונתן".
משום שלאחר מותו של אהרן הכהן לא היה יכול איש לצפות שיהיה
הוא יורש את מקומו של אהרן, שהרי אין זר יכול להיות לכהן גדול,
ואמנם לכן הצטערו הכל על מותו של אהרן בלב שלם והכל בכו.

ומאידך גיסא אצל משה רבינו לא הכל בכו על מותו. שכן היו שקיפו
וציפו לזכות אחריו במשרת הנשיאות. ומשום כך נאמר אחריו: "ויבכו
בני ישראל את מותו"...

"זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר" (יט. ב)

אף על פי שיש כמה מיני מצוות שהם קשים ומרים לחומר האדם, מכל
מקום ראוי לאדם כי בעבור אהבת האדם את השם יתברך - יהיו בעיניו
מתוקים וטובים לחומר שלו.

רבי יוסף חיים זצ"ל, מצייץ בספרו "עוד יוסף חי" את המעשה הבא:
מסופר בחסיד אחד שהיה איסטניס מאוד והיה רגיל לרחוץ פרי - שבע
פעמים לפני שאוכלו, וזה החסיד היה מוהל. שאלו אותו אוהביו: איך
אתה מוצץ דם הברית ולא נמאס ממנו? אמר להם: כיון שדבר זה ציווני
בו השם יתברך, על כן אין זה מאוס עלי וכמו כן אין אני קץ באכילת
מרור בליל פסח, כיון שחביבה עלי מצות השם יתברך.

וזה כוונת הכתוב: "אשר צוה ה' לאמר", מחלקים את תיבת "לאמר"
לשתיים, "לא מר", היינו כל מה שצוה ה' לא יהיה מר, אלא אדרבה
ירגיש בו מתיקות ועריבות.

"או במת או בעצם אדם או בקבר יטמא שבעת ימים" (יט. טז)

טעם שהחמירה תורה בטומאת האדם יותר מכל הטומאות שבעולם,
לעשותה כ"אבי אבות הטומאה". כותב רבי חזקיה בר מנחם זצ"ל,
בספרו "חזקוני":

"החמיר בטומאת אדם, לעשותה אבי אבות הטומאה, כדי שלא יהיו בני
אדם מצויין אצל מתייהן מרוב חיבתן, ויצטערו יותר מדי. או בכדי שלא
יהיו דורשין אל המתים ובעלי אוב.

ואף מפני כבוד הבריות, החמיר הכתוב על טומאתן, כדי שלא יעשו
מעורם נאדת ושטיחין, ומעצמותיהם כלים להשתמש בהם, וזהו גנאי
לבריות. וכן אמרו רבותנו ז"ל: מפני מה עור אדם טמא? כדי שלא יעשה
עור אביו ואמו שטיחין. ומפני מה עצמות אדם טמאין? שלא יעשה
אדם עצמות אביו ואמו תרוודין...

"יעץ לא האבותם כי להקדישני לעיני בני ישראל" (כ. יב)

גדולי הפרשנים, - הרמב"ן, אור החיים ועוד - האריכו למענייתם, בדרכים
שונים לבאר את מהות חטאו של משה רבינו ע"ה. בפרשת מי המריבה, בה
נענש שלא יזכה להיכנס אל הארץ. כשכל אחד מוצא בכך חטא אחר. ורבי
יצחק אברבנאל זצ"ל, למשל. מונה בחיבורו שמונה עשר דרכים לכך.

כנגד זה, הגאון רבי שמואל דוד לוצאטו זצ"ל, מעיר על כך הערה
מעניינת בביאורו לתורה. וכך הוא אומר: "כל ימי נמונעתי מלהתעמק
בעניין זה מתוך החשש, שלא אהיה מחדש אף אני משה בנדון, שבכך
יהיה נוסף, חלילה למשה רבינו עוד חטא אחד..."

"ולא נשתה מי באר" (כ. יז)

מהו "מי באר". שממיו הודיע משה שלא ישתו בני ישראל, בעוד שהיה
לו לומר "מי בורות". כלומר מן מימי הבורות שבארצך לא נשתה?

היים של תורה

ענין "שמירת הזמן" היה בראש מעייניו של האדמו"ר מפיינסק-קרלין, הרה"ק רבי אהרן רוזנפלד זצ"ל. לא היה עת שלא דרש על כך במפגיע: הרי הזמן דבר יקר הוא, איך אפשר לאבדו בידים?!

במקום שהזמן יעבור בלי כלום - "אריין חאפין" עוד משנה עוד דף גמרא, שערכם שוה מאוד לאין ערוך... לצורך כך, הרבי זירז מאוד את כל חברי החבורה, שכל אחד עליו לשנן היטב בעל פה, לכל הפחות דף גמרא אחד כלשוננו. מידי פעם, היה הרבי בוחן את המזדמן לפניו על דף גמרא שלו, ותפס אפילו סטייה של תיבה אחת, כי דרש שהדף גמרא צריך להיות דוקא על בוריו הדק היטב.

לאחר כל מאורע שהיה בבית מדרשו, אם זה "טיש" של יומא דהלולא, או אפילו אחר תפילה רגילה, האדמו"ר בקושי סיים להשיב בסבר פנים יפות ברכת שלום לקהל, וכבר נפנה אל סובביו, וביקש מהעומד לצידו שיתחיל לומר את "הגמרא" שלו, וכך בכל הדרך עד לביתו, קול התורה נשמע סביבו מהדהד ברמה. כשהראשון כבר סיים את דף הגמרא, הרבי נפנה לשני, ולפעמים היה זה הרבי בעצמו שדיבר דברי תורה עם הסובבים, על הגיעו למחוז חפצו.

גם בעת ישבו במוכונת, בנוסעו ממקום למקום, לא פסיק פומיה מגירסא, ואם יכל לשתף עוד אחד מהנוסעים, היה אצלו יותר רווח לזכות הרבים. אחד ממקורביו שזכה כמה פעמים להצטרף אליו לנסיעותיו, העיד, שבמשך נסיעה אחת, הרבי שינן בע"פ עשרות דפי גמרא כלשונם.

זה לא דבר קשה

מן הראוי לצטט כמה מהדרכותיו של האדמו"ר בלשוננו: "כבר הנהיגו אצלינו, שכל אחד ואחד צריך לדעת בע"פ דף גמרא אחד, ויחזור עליה בשכבו ובקומו ובכל עת פנוי, כגון בלכתו בדרך בבוקר למקוה, ומשם לבית הכנסת. גם כששוכבים לישון עד שנדרמים, יש לחזור על דף הגמרא, ויקיים מצות עשה של תלמוד התורה - "בלכתך בדרך ובשכבך ובקומך", ועל ידי כך יצבור לעצמו אלפי אלפים מצות עשה של לימוד התורה, וזכותו תגדל מאוד..."

"כבר אמרנו פעם, שכל אחד יברך ברכות התורה לפני צאתו מביתו, כי משעה שיוצא מפתח ביתו, עד עמדו לתפילה, כשיתבונן ויעשה חשבון בנפשו, ימצא זמנים טובים שיכול לנצלם ללימוד. וכמו הסוחר שמחשב חשבונותיו, הרי הוא מחשב רווחיו כמה יהיו במשך כל השנה, דבכל יום הרווחים הם כך וכך, כמו כן גם עלינו לעשות חשבון כזה. - בכל יום, מעת צאתו מפתח ביתו עד בואו לביהכ"נ, עוברים כעשר או כשתים עשרה דקות בסך הכל, אולם צריכים להתבונן - כמה משניות יוכל להספיק במשך זמן זה. מי שידע בעל פה, מה טוב, כפי שדברנו כבר כמה פעמים, שיראה כל אחד לשנן לעצמו כמה דפי גמרא שידע אותם בלשונם. זה לא דבר קשה, ודף זה יכול ללמוד כמה פעמים בדקות אלו, ונמצא

שבכל יום יש לנו כשלושת אלפים מצות עשה, וכשיצרך יום ליום, שבוע לשבוע, חודש לחודש, ויחשב כמה הם בשנה, הרי מקיים בזה מאות אלפי מצות עשה!"

יעמוד רבי יעקב בן יעקב

הג"ר יעקב מליסא, בעל ה"נתיבות המשפט", ואביו, נקראו באותו שם, "יעקב". כיצד אירע הדבר?

אביו של ה"נתיבות", היה אחד מהלמדנים המפורסמים בדורו, ונודע בהתמדתו העצומה בתורה. כשנולד בנו, שעתיד להאיר עיני ישראל בתורתו ובקדושתו, והגיע מועד הברית, היה האב שקוע ראשו ורובו בפענוח סוגיא קשה. בהגיע המוהל לקטע: "ויקרא שמו בישראל...", חשב אבי הרך הנולד, ששואלים אותו כיצד קוראים לו עצמו, לאב, וענה: "יעקב".

אביו של בעל ה"נתיבות", לא חשש כנראה ממה שאירע לו. וכי עשה זאת במזיד? הלא המעשה היה מחמת דביקותו בלימוד התורה! ויתירה מכך: בכל פעם אשר בעל ה"נתיבות" עלה לתורה, והגבאי קרא לו: "יעמוד רבי יעקב בן יעקב", מן הסתם לטשו המתפללים את עיניהם וביירו כיצד קרה הדבר, כשסיפרו את המעשה המופלא מגודל התמדתו של האב, התקדש שמו יתברך, ותורתו הקדושה.

הבזקים של מצלמות תיירים

ביום חורפני וגשום, כך סיפר אחד מגדולי ראשי הישיבות שליט"א: נכנסו תיירים להיכל ישיבת פוניבז'. היה זה באמצע הסדר לפני הצהריים, הכל ישבו ולמדו, וגם מרן הגרא"מ שך זצ"ל, ישב ליד גמרתו, שקוע בעיונו. בדרך כלל, כניסת אורחים גורמת להיסח הדעת, אך הרב שך היה שקוע בלימודו והמשיך בשקידתו, אינו רואה ואינו שומע אף אחד. המספר, שהיה אז בחור, ישב ליד הרב שך, ופתאום ראה שהראש ישיבה מתעורר מתוך עיונו העמוק בגמרא, ובזריזות האופיינית לו, קפץ ממקומו והתחיל לברך: "ברוך אתה..." הבחור הבין מה שקרה, ומיד אחז בידו של הרב שך ואמר: "זה לא ברקים, אלו הבזקים של מצלמות תיירים!" הוא הבין כי ראש הישיבה, שהיה שקוע כה עמוק בלימוד, ופתאום הבזיק לו האור בעינים, וכיון שזו עונת הגשמים, חשב שזה ברק, ונעמד לומר את הברכה!

הרב שך אמר לו "יישר כח", ומיד התיישב בחזרה, והמשיך ללמוד מבלי להתעניין בכלום.

פרק מאלף באהבת התורה

לאחר חורבנה של ישיבת "פורת יוסף" במלחמת תש"ח, נבנתה הישיבה מחדש ברחוב יוסף בן מתתיהו, פינת מלכי ישראל. בנין הישיבה היה בקרבת מקום למגוריו של ראש הישיבה, הגאון רבי עזרא עטייה זצ"ל.

אחד מתלמידיו סיפר, שלא היתה זו תופעה נדירה לראות את ראש הישיבה צועד ברחוב יוסף בן מתתיהו, וחולף על פני ביתו מבלי להיכנס, אלא המשיך הלאה עד לרחוב רש"י, אז שם לבו שכבר עבר על ביתו, וחזר על עקבותיו. אבל בגודל דביקותו בתורה, המשיך בדרכו עד לרחוב 'האמרכלים' שהיה אחרי ביתו, ושוב חוזר חלילה הלך ושוב כמה פעמים, כשכל עוברי אורח המתבוננים בו, מקבלים פרק מאלף באהבת התורה.